

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

SPRIEDUMS

LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rīgā 2003. gada 4. februārī

lietā nr. 2002-06-01

Latvijas Republikas Satversmes tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētājs Aivars Endziņš, tiesneši Ilze Skultāne, Romāns Apsītis, Ilma Čepāne, Juris Jelāgins un Andrejs Lepse,

pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 85. pantu, Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu, 17. panta pirmās daļas 11. punktu un 28.¹ pantu,

pēc Antona Zīles konstitucionālās sūdzības rakstveida procesā izskatīja lietu

“Par likuma “Par tiesu varu” 49. panta otrās daļas atbilstību Satversmes 1. un 83. pantam”.

Konstatējošā daļa

1. 1992. gada 15. decembrī Latvijas Republikas Augstākā padome pieņēma likumu “Par tiesu varu” (turpmāk – Tiesu varas likums). Šā likuma 49. panta otrā daļa (turpmāk – apstrīdētā norma) noteica: “Plēnums pieņem tiesām saistošus izskaidrojumus par likumu piemērošanu.”

Pašreiz spēkā ir apmēram 20 šādi Augstākās tiesas plēnuma lēmumi (turpmāk – plēnuma lēmumi).

2. Lai nodrošinātu pareizu un vienveidīgu Darba likumu kodeksa (turpmāk – DLK) normu piemērošanu, kā arī saskaņotu tiesu praksi lietās par atjaunošanu darbā atbilstoši 1992. gada 17. marta likumam “Par grozījumiem un papildinājumiem Latvijas Darba likumu kodeksā”, 1992. gada 28. decembrī Augstākās tiesas plēnums pieņēma lēmumu nr. 16 “Par tiesu praksi lietās par atjaunošanu darbā” (turpmāk – plēnuma lēmums nr. 16). Šā lēmuma 2. punkta pirmajā daļā Augstākās tiesas plēnums norādīja, ka “atbilstoši DLK 217. pantam darbinieks var griezties tiesā ar prasību lietās par atlaišanu no darba mēneša laikā no dienas, kad saņemta darba grāmatiņa”. Bez tam tā paša punkta otrajā daļā plēnums izskaidroja, ka “tiesnesis nav tiesīgs atteikties pieņemt prasības pieteikumu, motivējot atteikšanos ar termiņa nokavējumu prasības celšanai. Ja tiesa prasības noilguma termiņa nokavēšanas iemeslus atzīst par attaisnojošiem, tā atjauno šo termiņu. Ja tiesa, pārbaudījusi lietas materiālus, konstatē, ka termiņš prasības celšanai nokavēts bez attaisnojošiem iemesliem, tā noraida prasību.”

1996. gada 27. decembrī Augstākās tiesas plēnums grozīja lēmuma nr. 16 2. punkta otro daļu, turpmāk sniedzot šādu DLK 217. panta izskaidrojumu: “DLK neparedz tiesai tiesības atjaunot nokavēto termiņu prasības iesniegšanai tiesā par atjaunošanu darbā. Šā termiņa nokavējums nevar būt par pamatu, lai tiesnesis atteiktos pieņemt prasību, bet tas ir pamats prasības noraidīšanai neatkarīgi no nokavējuma iemesla.”

Sakarā ar Darba likuma pieņemšanu Augstākās tiesas plēnums 2002. gada 11. martā plēnuma lēmumu nr. 16 atzina par spēku zaudējušu.

3. 2002. gada 3. decembrī stājās spēkā grozījumi Tiesu varas likumā. Atbilstoši šiem grozījumiem likuma 49. panta otrā daļa ir izteikta šādā redakcijā: “Plēnums apspriež aktuālus tiesību normu interpretācijas jautājumus.”

4. Konstitucionālās sūdzības iesniedzējs Antons Zīle (turpmāk – iesniedzējs) pieteikumā apstrīd Tiesu varas likuma 49. panta otrās daļas (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2002. gada 3. decembrim) atbilstību Satversmes 1. un 83. pantam. Viņš uzskata, ka saskaņā ar apstrīdēto normu izdotie plēnuma lēmumi aizskar Satversmes 92. pantā garantētās iesniedzēja tiesības uz taisnīgu tiesu.

Konstitucionālajā sūdzībā iesniedzējs apraksta lietas faktiskos apstākļus.

2000. gada 11. septembrī iesniedzējs tika atlaists no darba. Tā kā, pēc iesniedzēja domām, atlaišana no darba bija nepamatota, 2000. gada 11. oktobrī viņš iesniedza Kurzemes rajona tiesā prasību par atjaunošanu darbā. Tiesas sēde, kurā piedalījās arī iesniedzējs, notika 2001. gada 4. janvārī. Kurzemes rajona tiesa iesniedzēja prasību par atjaunošanu darbā atstāja bez izskatīšanas, jo noskaidroja, ka prasības pieteikumu prasītāja vārdā bija parakstījusi persona, kura likumā noteiktajā kārtībā nav pilnvarota to darīt. Tiesa norādījusi, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 85.panta pirmo daļu, fizisko personu pārstāvība noformējama ar notariāli apliecinātu pilnvaru. Tiesa ir pieņēmusi šādu lēmumu, neraugoties uz to, ka iesniedzējs piedalījās tiesas sēdē un pats apstiprināja pilnvarojumu arodbiedrības pārstāvim iesniegt tiesā viņa prasību par atjaunošanu darbā.

2001. gada 3. aprīlī iesniedzējs atkārtoti griezās Kurzemes rajona tiesā ar prasību par atjaunošanu darbā. Šo prasību tiesa noraidīja, jo bija nokavēts viena mēneša termiņš šādas prasības iesniegšanai. Kurzemes rajona tiesa savu spriedumu pamatoja ar plēnuma lēmuma nr. 16 2. punktu.

Kurzemes rajona tiesas spriedumu iesniedzējs pārsūdzēja Rīgas apgabaltiesā. 2001. gada 12. novembrī Rīgas apgabaltiesa noraidīja iesniedzēja apelācijas sūdzību, pamatojot savu spriedumu ar DLK

217. pantu un plēnuma lēmuma nr. 16. 2. punktu: “Atbilstoši Latvijas DLK tiesai nav tiesības atjaunot nokavēto prasības iesniegšanas termiņu par atjaunošanu darbā. Minēto apstiprina ... plēnuma lēmuma nr. 16 ... 2. p., tāvad termiņa nokavējums ir par pamatu prasības noraidīšanai.”

Savukārt Augstākās tiesas Senāta senatoru kolēģija 2001. gada 27. decembra rīcības sēdē izbeidza kasācijas tiesvedību pēc iesniedzēja kasācijas sūdzības par Rīgas apgabaltiesas spriedumu.

Iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma viņam liedz pieeju tiesai un līdz ar to iespēju aizsargāt savas likumīgās intereses. Viņš norāda, ka no Satversmes 1. panta izriet varas dalīšanas princips. Saskaņā ar šo principu demokrātiskā valstī likumdošanas vara pieder tautai un likumdevējam, nevis tiesu varai. Tiesas uzdevums ir spriest tiesu, un tā nevar uzņemties likumdevēja funkcijas. Ļaujot tiesai veikt arī likumdevēja funkcijas, tiek būtiski aizskartas indivīda tiesības uz neatkarīgu un taisnīgu tiesu. Šobrīd tiesa ir pakļauta Augstākās tiesas plēnuma viedoklim par to, kā iztulkot likumus, neņemot vērā lietas apstākļus un tiesību attīstību laika gaitā. Turklāt Augstākās tiesas plēnuma pieņemtos lēmumus nevar pārsūdzēt.

Iesniedzējs pauž viedokli, ka plēnuma lēmumiem ir saistošs raksturs, jo prasības tiek noraidītas, pamatojoties uz iepriekš minētajiem lēmumiem. Viņaprāt, tas ir pretrunā ar Satversmes 83. pantu, kas noteic, ka tiesneši ir neatkarīgi un vienīgi likumam pakļauti, kā arī pretrunā ar tiesu varas neatkarības principu.

5. Saeima atbildes rakstā daļēji piekrīt iesniedzēja viedoklim, ka plēnuma lēmumu saistošais raksturs ir pretrunā ar varas dalīšanas principu. Tā norāda, ka plēnuma lēmumi gan nav normatīvie akti, tādēļ nevar būt saistoši tiesām, tomēr nebūtu liedzams arī Augstākās tiesas

plēnumam izteikt viedokli par atsevišķiem tiesu praksē aktuāliem tiesību normu interpretācijas jautājumiem.

6. Latvijas Republikas Augstākās tiesas priekšsēdētāja pienākumu izpildītājs Gunārs Aigars, atbildot uz Satversmes tiesas lūgumu izteikt Augstākās tiesas viedokli, norāda, ka 1993. gada 1. marta likuma “Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937. gada Civillikuma saistību tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību” 3. pants ietver noilguma termiņa noteikumus. Saskaņā ar šo likumu un DLK 217. pantu Augstākās tiesas plēnums lēmumā nr. 16 ir izskaidrojis, ka viena mēneša termiņš prasības celšanai nav atjaunojams.

Pēc Latvijas Republikas Augstākās tiesas tiesnešu domām, apstrīdētā norma ir pretrunā ar Satversmes 1. un 83. pantu, jo ne Kriminālprocesa kodekss, ne Civilprocesa likums, ne arī Administratīvā procesa likums neparedz, ka tiesām ir saistoši plēnuma lēmumi.

7. Lai gan Tiesu varas likuma 49. panta otrā daļa ir izteikta jaunā redakcijā, iesniedzēja pārstāve Jautrīte Briede lūgusi Satversmes tiesai lietu neizbeigt. Viņa norāda, ka Satversmes tiesas spriedums var būt vienīgais tiesiskais ceļš, kādā iesniedzējs var turpināt savu aizskarto tiesību aizsardzību.

Secinājumu daļa

1. Satversmes 92. pants noteic, ka ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Tiesības uz taisnīgu tiesu ietver sevī vairākus savstarpēji saistītus aspektus, taču šīs lietas ietvaros ir svarīgi divi no tiem:

pirmkārt, “taisnīga tiesa” kā neatkarīga un objektīva tiesu varas institūcija, kas izskata lietu. Šādā aspektā minētais jēdziens tulkojams saistībā gan ar varas dalīšanas principu, gan ar Satversmes 83. pantā nostiprināto tiesnešu (tiesas) neatkarības principu;

otrkārt, “taisnīga tiesa” kā pienācīgs, tiesiskai valstij atbilstošs process, kurā lieta tiek izskatīta. Šajā aspektā jēdziens “taisnīga tiesa” tulkojams saistībā ar taisnīguma principu, kas izriet no Satversmes 1. panta.

(Sk. Satversmes tiesas 2002. gada 5. marta spriedumu lietā nr. 2001-10-01.)

2. Lai konstatētu, vai Augstākās tiesas plēnuma kompetence dot saistošus tiesību normu izskaidrojumus atbilst varas dalīšanas un tiesnešu neatkarības principam, jānoskaidro plēnuma lēmumu juridiskais spēks.

2.1. Vispirms jānoskaidro, kādā nozīmē vārds “saistošs” tiek lietots šajā un citos likumos.

Tiesu varas likumā vārds “saistošs” ir lietots ne tikai apstrīdētajā normā, bet arī 16. panta trešajā daļā – “likumā noteiktajā kārtībā spriedums ir saistošs tiesai, izskatot citas lietas, kas saistītas ar šo lietu”.

Civilprocesa likuma 96. panta trešā daļa noteic, ka “likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums krimināllietā ir obligāts tiesai, kas izskata lietu par tās personas civiltiesisko atbildību, par kuru taisīts spriedums krimināllietā”, bet šā likuma 476. panta pirmā daļa noteic, ka “likuma tulkojums, kas izteikts kasācijas instances tiesas spriedumā, ir obligāts tiesai, kas šo lietu izskata no jauna”.

Savukārt Kriminālprocesa kodeksa 359. pants noteic, ka “likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums un lēmums ir saistošs visiem uzņēmumiem, iestādēm un organizācijām, amatpersonām un citām personām”.

Šie piemēri liecina, ka vārds “saistošs” tiesību aktos tiek lietots kā sinonīms vārdam “obligāts” – “tāds, ko prasa tiesību normas, likumi un kas jāpilda; tāds, ko nevar brīvi izvēlēties, ko diktē noteikums, rīkojums” (*Svešvārdu vārdnīca. Apgāds “Jumava”, 1999, 527. lpp.*).

2.2. Plēnuma lēmumu saistošo izskaidrojumu obligāto raksturu apstiprina Latvijas tiesu prakse. Tiesas, taisot spriedumus, plēnuma lēmumu priekšrakstus nereti piemēro kā vispārsaistošas tiesību normas (*sk. Latvijas Republikas apelācijas instances nolēmumu apkopojumu civillietās. 1999.-2000. gads. Rīga, Tiesu namu aģentūra, 2001, 31., 51.-52., 102., 286., 291., 306.-308. lpp.*). Reizēm augstākas instances tiesa groza vai atceļ zemākas instances tiesas nolēmumus, ja tie nav bijuši atbilstoši plēnuma lēmumu skaidrojumiem. Piemēram, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments atcēla Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas un Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas spriedumus, jo uzskatīja, ka “apelācijas instances tiesa nepareizi tulkojusi Latvijas Republikas Augstākās tiesas 1994. gada 19. decembra plēnuma lēmuma nr. 7 “Par likuma piemērošanu lietās par svešas mantas apdraudējumiem, izdarot zādzību vai laupīšanu” 11. punkta izskaidrojumus” (*sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumus. 1998. Rīga, Latvijas Tiesnešu mācību centrs, 1999, 157.-161. lpp.*). Arī citas valsts iestādes savus nolēmumus saskaņo ar plēnuma lēmumos noteikto. Piemēram, Satversmes tiesai iesniegtā pieteikuma nr. 204 (2002. gadā) materiāli liecina, ka Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras un Tieslietu ministrijas amatpersonas, atbildot uz personas iesniegumiem, ir ņēmušas vērā Krimināllikuma 56. panta skaidrojumu, kas sniegts 1999. gada 23. jūlija plēnuma lēmumā nr. 7 “Par likuma atsevišķu normu piemērošanu krimināllietās sakarā ar Krimināllikuma spēkā stāšanos”.

Dažkārt plēnuma lēmumi ietver tādus priekšrakstus, ko nevar uzskatīt par vispārsaistošo tiesību normu konkretizāciju. Piemēram, jau iepriekš minētā plēnuma lēmuma nr. 7 4.7. punktā ir noteikts: “Ja apsūdzētais slēpjas citā valstī un izsludināta viņa meklēšana, noilguma termiņš tiek pārtraukts ar oficiālā lūguma paziņošanu apsūdzētajai personai.” Taču Krimināllikuma 56. pantā, uz ko attiecas minētais plēnuma lēmuma skaidrojums, nav paredzēts šāds noilguma termiņa pārtraukšanas iemesls.

Tādējādi plēnuma lēmumi praksē tika pielietoti ne vien kā tiesību palīgavoti, bet bieži vien, līdzīgi vispārsaistošiem normatīvajiem aktiem, bija ieguvuši patstāvīga tiesību avota raksturu.

2.3. Augstākās tiesas plēnuma lēmumi kā likumu normatīvās tulkošanas akti tika iedibināti PSRS pastāvēšanas gados un ir raksturīgi sociālistiskajai tiesību sistēmai. Plēnuma lēmumu esamību noteica politiskā koncepcija par varas vienotību un nedalāmību. “Augstākā tiesa pildīja tiesu darbības valstisko vadību un KP nosprausto tiesību politikas realizāciju, t.sk. tiesu prakses “filtrēšanu” un “pareizo” virzību” (*Meļķis E. Par tiesu prakses vienotību. Tiesu prakses veidošana. Latvijas Universitātes zinātniskie raksti. Rīga, Latvijas Universitāte, 2001, 8. lpp.*). Arī 1981. gada 12. jūnija likums “Par Latvijas PSR tiesu iekārtu” noteica, ka Augstākās tiesas plēnuma vadošie izskaidrojumi ir obligāti tiesām, izspriežot līdzīgas lietas, kā arī citām iestādēm un amatpersonām, kas piemēro likumu, uz kuru attiecas izskaidrojums. Tādējādi plēnuma lēmumi faktiski kalpoja kā instrukcijas tiesnešiem, izskatot lietas.

Lai gan 1992. gadā pieņemot Tiesu varas likumu, deputāti neakceptēja priekšlikumus Augstākās tiesas plēnumam dot arī likumu tulkošanas tiesības (*sk. Latvijas Republikas Augstākās padomes piektās*

sesijas 30. sēdes 1992. gada 1. decembra stenogrammu), tajā tomēr tika saglabātas Augstākās tiesas plēnuma tiesības izdot tiesām saistošus likumu izskaidrojumus.

Nenoliedzot vienveidīgas tiesu prakses nozīmi tiesību stabilitātes nodrošināšanā, tomēr nav pieļaujams, ka Augstākās tiesas plēnums kļūst līdzīgs likumdevējam un iepriekš nosaka vispārsaistošus (obligātus) priekšrakstus, no kuriem tiesnesis, izskatot konkrētu lietu, nav tiesīgs atkāpties.

2.4. Pieņemot 1990. gada 4. maija deklarāciju “Par Latvijas Republikas pievienošanos starptautisko tiesību dokumentiem cilvēktiesību jautājumos”, Latvija pievienojās arī Apvienoto Nāciju Organizācijas noteiktajiem Tiesu varas neatkarības pamatprincipiem. Atbilstoši šiem principiem tiesu varas neatkarība ir jāgarantē valstij un tai jābūt nostiprinātai valsts konstitūcijā vai likumā. “Tiesu varai jāizlemj lietas bezpartijiski, pamatojoties uz faktiem un saskaņā ar likumu, bez jebkādiem ierobežojumiem, blakus ietekmēm, stimuliem, spiedieniem, iejaukšanās draudiem, tiešiem vai netiešiem, no jebkuras puses vai jebkāda iemesla pēc” (*Tiesu varas neatkarības pamatprincipi – Cilvēka tiesības. Starptautisko līgumu krājums, I sējums. Apvienotās Nācijas, Ņujorka, Ženēva, 1994*).

Latvijā tiesnešu (tiesas) neatkarības princips ir nostiprināts Satversmes 83. pantā: “Tiesneši ir neatkarīgi un vienīgi likumam padoti.” Šis konstitucionālais princips nozīmē, ka tiesnesi, kurš izskata lietu, nedrīkst pakļaut nekādai ietekmei. Tādēļ pienākums neiejaukties spriedumu taisīšanā attiecas ne tikai uz likumdevēju un izpildvaru, bet arī uz pašu tiesu un ar tiesu varas realizāciju saistītām amatpersonām.

Ievērojot tiesas spriešanas uzdevumu – atrast patiesu un taisnīgu lietas risinājumu –, tiesnesis izskatāmās lietas ietvaros novērtē konkrētos

apstākļus. Tulkojot un piemērojot likumu, viņš drīkst vadīties tikai no tiesneša pārliecības, ko veido tiesneša profesionālās zināšanas un prasme, tiesību un sabiedrisko procesu izpratne, kultūra, redzesloks, pilsoniskā stāja un citi faktori (sk. *Handbuch des Verfassungsrechts der Bundesrepublik Deutschland, 2. Auflage. Walter de Gruyter, Berlin, New York, 1995, S. 1618-1619*). Ja minētā uzdevuma sasniegšanai nepieciešams atkāpties no agrāk sniegtajām tiesu prakses atziņām, tad tiesnesis ir tiesīgs to darīt, taču pienācīgi argumentējot savu viedokli. Savukārt likumos noteiktā tiesas nolēmumu pārsūdzēšanas iespēja paredz tiesneša pienākumu ievērot likumu, to pareizi tulkot un piemērot praksē, nevis interpretēt patvaļīgi pēc savas brīvas gribas un izpratnes.

Tādējādi apstrīdētā norma, kas pilnvaroja Augstākās tiesas plēnumu izdot tiesām saistošus lēmumus par likumu piemērošanu, bija pretrunā ar varas dalīšanas principu un ierobežoja tiesnešu (tiesas) neatkarību.

3. “Taisnīga tiesa” kā pienācīgs, tiesiskai valstij atbilstošs process nozīmē taisnīgu lietas izskatīšanu, proti, katrā konkrētā gadījumā tiesai jāievēro taisnīguma princips. Savukārt, tā kā tiesas darba rezultāts ir tiesas spriedums, tad ar jēdzienu “taisnīga tiesa” galvenokārt tiek saprasts jēdziens “taisnīgs spriedums”.

Taisnīgas tiesas garantija ir cieši saistīta ar pamatotiem, tiesību normām atbilstošiem nolēmumiem. Tā, piemēram, Civilprocesa likuma 189. panta trešajā daļā ir noteikts, ka spriedumam jābūt likumīgam un pamatotam, turklāt tas konkretizēts 190. pantā: “(1) Taisot spriedumu, tiesa vadās pēc materiālo un procesuālo tiesību normām. (2) Tiesa spriedumu pamato uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā.” Taču taisnīga sprieduma pieņemšanai nepietiek tikai ar tiesību normu

gramatisku izpratni. Lai ar piemērojamo tiesību normu sasniegtu taisnīgāko un lietderīgāko mērķi, tiesai jāizmanto dažādas tiesību normu interpretācijas metodes – ne tikai gramatiskā, bet arī vēsturiskā, sistēmiskā un teleoloģiskā metode.

Tiesu nolēmumi, kas pieņemti, ievērojot tikai plēnuma lēmumos dotos tiesību normu izskaidrojumus, var izrādīties netaisnīgi, it īpaši tad, ja netiek ņemti vērā daudzveidīgie un pastāvīgi mainīgie dzīves apstākļi, kā arī tad, ja tiesnesim netiek ļauts atkāpties no plēnuma lēmumos noteiktā.

Lietas materiālos esošie vispārējās jurisdikcijas tiesu spriedumi liecina, ka iesniedzēja prasība par atjaunošanu darbā noraidīta, jo tiesas konstatējušas DLK 217. pantā noteiktā mēneša termiņa nokavējumu. Pirmās un otrās instances tiesas atsaukušās uz plēnuma lēmuma nr. 16 2. punktā noteikto, ka termiņa nokavējums ir pamats prasības noraidīšanai neatkarīgi no nokavējuma iemesla. Tāpēc tiesas nav pat vērtējušas minētā termiņa nokavējuma iemeslus un apstākļus, proti, to, ka, iesniedzējs noteikto termiņu nokavējis tādēļ, ka bija spiests atkārtoti griezties tiesā ar prasību par atjaunošanu darbā, jo viņa sākotnēji, tas ir, mēneša laikā, iesniegtā prasība tika atstāta bez izskatīšanas. Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2001. gada 4. janvāra lēmumā atzīts, ka šo prasību prasītāja vārdā parakstījusi persona, kuras pilnvarojums nebija notariāli apliecināts atbilstoši Civilprocesa likuma 85. panta pirmās daļas prasībām. Tiesa pieņēma šādu lēmumu, neraugoties uz to, ka iesniedzējs piedalījās tiesas sēdē un pats apstiprināja pilnvarojumu arodbiedrības pārstāvim iesniegt tiesā viņa prasību par atjaunošanu darbā.

Tādējādi tiesu nolēmumi, kuri pieņemti, piemērojot Augstākās tiesas plēnuma saistošos izskaidrojumus, var nonākt pretrunā ar Satversmes 1. pantā ietverto taisnīguma principu.

4. Ņemot vērā, ka 2002. gada 3. decembrī spēkā stājās Tiesu varas likuma 49. panta otrā daļa jaunā redakcijā, Satversmes tiesai spriedumā nav jāizlemj, ar kuru brīdi apstrīdētā norma zaudē spēku.

Taču laikā, kad apstrīdētā norma bija spēkā, tiesas izsprieda iesniedzēja prasību par atjaunošanu darbā, strikti ievērojot plēnuma lēmumā nr.16 noteikto. Tādējādi apstrīdētā norma ir aizskārusi iesniedzēja konstitucionālās tiesības uz taisnīgu tiesu. Lai nodrošinātu viņa tiesību aizsardzību un dotu iespēju ierosināt lietu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem, attiecībā uz iesniedzēju apstrīdētā norma atzīstama par spēku zaudējušu jau tai laikā, kad vispārējās jurisdikcijas tiesas izsprieda lietu sakarā ar viņa prasību par atjaunošanu darbā.

Nolēmumu daļa

Pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 30.-32. pantu, Satversmes tiesa

nosprieda:

atzīt likuma "Par tiesu varu" 49. panta otro daļu (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2002. gada 3. decembrim) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 1. un 83. pantam un attiecībā uz konstitucionālās sūdzības iesniedzēju Antonu Zīli par spēkā neesošu no 2000. gada 12. oktobra.

Spriedums ir galīgs un nepārsūdzams.

Spriedums stājas spēkā tā publicēšanas dienā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs

A. Endziņš